

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-394-4-12>

Лагутенко Ольга, доктор мистецтвознавства,
професор кафедри ТІМ НАОМА

Ілюстрації Марії Синякової до «Декамерону» Бокаччо

Ключові слова: українська графіка, мистецтво України 1910-х рр., мистецтво авангарду, Червона Поляна, куртуазний парадиз.

Olgа Lagutenko, Doctor of Art History, Professor, NAFAA

Maria Syniakova's illustrations to Boccaccio's "Decameron"

Abstract. In the early 1910s, Mariia Synyakova created illustrations to Boccaccio's *Decameron*, which were reproduced in woodcuts by D. Gordeev. The cycle of illustrations is connected not only with the well-known text, but also with the life of the creative center in the Chervona Poliana.

Key words: Ukrainian graphics, Ukrainian art of the 1910s, avant-garde art, Chervona Poliana, courtly paradise.

Нечисленні твори художниці авангардного мистецтва Марії Синякової, часто залишені автором без назв, передають ту особливу атмосферу природної краси, творчої життєвої свободи, вільної інтелектуальної подорожі різними країнами і часами, що склалася в Червоній Полянці. У мальовничому місці, за 20 кілометрів від Харкова, у просторому будинку, де жила велика родина Синякових, збиралися художники та поети Б. Пастернак, В. Маяковський, В. Хлебніков, М. Асеев, Г. Петніков та його брат Божидар, брати Бурлюки, Д. Петровський, В. Каменський. Хазайками будинку були п'ять красунь-сестер.

Творче формування М. Синякової було пов'язане з харківськими студіями «Блакитна лілія», «Будяк». Як згадував Д. Гордєєв, у період становлення М. Синякова пройшла через захоплення графікою О. Бердслея, іконами, роботами А. Дюрера, художників Північного Відродження та майстрів готики. Потім був інтерес до французького мистецтва межі ХІХ–ХХ ст., до творчості П. Сезанна, до нових геометризуючих кубістичних підходів.

Безперечно, важливу роль у виборі творчого шляху художниці зіграли її подорожі по Німеччині в 1910 р. Ознайомившись із новітніми напрямками сучасного мистецтва, М. Синякова повертається в рідні пенати, до Червоної Поляни, де довелося їй пережити найкращий період творчості. На початку 1910-х років був створений її цикл ілюстрацій до «Декамерону» Бокаччо, переведений у серію ксилографій Д. Гордєєвим. Стилїзуючи роботи під гравюру доби Відродження, М. Синякова обіграє в композиціях певний набір атрибутів, які неодноразово повторюються: галантні сцени на тлі пейзажу, любовні пари в оточенні природи, прогулянки дам та кавалерів.

Section 1. Ukrainian art from ancient times to the present

У культурній пам'яті ці мотиви пов'язані з образом так званих садів кохання, які були поширені в поезії та образотворчому мистецтві готики, а потім Відродження, бароко і рококо. У поезії трубадурів відшліфувався кодекс любові, де почуття оспівувалося як найголовніше, що підносить людину і веде до справжньої досконалості.

В ілюстраціях до «Декамерону» художниця представляє різні форми кохання – куртуазні бесіди галантних кавалерів та дам на тлі апельсинових садів, тиху ідилію пасторалі серед сонячних луків, бурхливу вакхічну пристрасть на березі моря. І в цей же час Синякова створює образ куртуазного парадизу в яскравих кольорах акварелі – у станкових творах. Мотив золотої доби – щасливого існування людини у світі природи, стає реальним, сучасним.

При розгляді ілюстрацій згадується буття у Червоній Полянці, де збиралися поети, художники, прекрасні пані. Життя на хуторі подібне до галантного суспільства, яке проводить час у дотепних бесідах на лоні природи. Учасники насолоджуються своєю віддаленістю від міста, від політичного життя, від суєти і божевілля. Їм вдається зберігати ідеали любові, шляхетності, ідеали творчості та багатовікової мистецької традиції, культури як такої на противагу хаосу соціального життя. Мимоволі виникає порівняння з подіями, представленими у «Декамероні» Боккаччо.

